

**Les Conquestes Baixmedievales (segles XII-XVI):  
Documents per a la Recerca**

Codi: 44060  
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313137 Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana	OT	0	2

### Professor/a de contacte

Nom: Félix Retamero Serralvo

Correu electrònic: Felix.Retamero@uab.cat

### Equip docent

Jesús Alturo Perucho

Antoni Virgili Colet

### Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

### Prerequisits

Els establerts per la normativa general del màster

### Objectius

Els objectius d'aquest mòdul són tractar qüestions centrals de la història medieval que hagin generat debats historiogràfics rellevants i relacionar els resultats de recerques específiques amb les principals línies argumentals dels debats. Els continguts s'organitzaran al voltant de l'eix temàtic dels processos de conquesta i de colonització entre els segles XII al XVI. L'objectiu d'aquest mòdul és tractar els plantejaments, els conceptes i els procediments duts a terme en les recerques sobre la qüestió. Tot i que es farà referència al context general, europeu, d'aquestes conquestes, els casos estudiats tindran a veure amb l'expansió de les societats ibèriques a la península, a les illes mediterrànies i atlàntiques, i a Amèrica, des de la perspectiva comparativa. S'estudiaran els processos de conquesta, d'ocupació i de colonització (substitució de poblacions; organització de repartiments entre els conquistadors; processos de migració i assentament de colons; creació de noves formes d'assentament i d'espais agraris; modificacions dels espais socials preexistents).

### Competències

- Analitzar de manera crítica els plantejaments teòrics i metodològics que han guiat fins ara la recerca en prehistòria, història antiga i història medieval.
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- Analitzar una problemàtica històrica i/o arqueològica concreta enquadrada a la prehistòria, l'antiguitat o l'Edat Mitjana.
- Discutir i contrastar científicament opinions i debats en l'àmbit acadèmic mitjançant la seva exposició pública.
- Exposar correctament, de manera oral o escrita, els resultats de la recerca històrica.
- Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
- Utilitzar les categories i el lèxic característics que s'utilitzen en la recerca i la difusió de la prehistòria, l'antiguitat i l'Edat Mitjana.
- Utilitzar les ciències filològiques auxiliars en l'aproximació a les fonts textuais relatives a períodes i problemes concrets de la història antiga i medieval.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
2. Aplicar la informació derivada dels textos de la tradició grecollatina a la recerca historicoarqueològica relativa al món antic i medieval.
3. Avaluar críticament la idoneïtat de les diferents eines instrumentals necessàries per a la recerca en arqueologia i història medieval.
4. Emprar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació associat a l'arqueologia i a la història antiga i medieval.
5. Fer presentacions idònies del material gestionat o generat i dels resultats obtinguts.
6. Plantejar i solucionar problemes i interpretar les causes dels processos històrics.
7. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
8. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
9. Sistematitzar dades de la documentació textual o arqueològica i de la tradició científica al voltant de temes relacionats amb la història medieval.
10. Tenir coneixements que aportin la base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament o l'aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
11. Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
12. Valorar en la seva diversitat les diferents metodologies, la tradició i l'actualitat científica.

## Continguts

- Tipus de documents. Estructura formal i criteris d'edició
- La historiografia de les conquestes i les colonitzacions
- Anàlisi de repartiments, cartes de població, capbreus, protocols notariais, etc.
- Instrumentes per a l'estudi de les conquestes i de les colonitzacions
- Instrumentes per a l'estudi de les societats conquerides

El contingut del mòdul serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

## Metodologia

Activitats dirigides: classes teòriques; presentació pública de treballs; seminaris de debat sobre textos; estudi i debat sobre fonts documentals i arqueològiques.

Activitats supervisades: tutories i realització d'exercicis pautats d'aprenentatge (individuals o en grups reduïts)

Activitats autònomes: cerca de documentació; lectura de textos; redacció de treballs; estudi.

## Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
<b>Tipus: Dirigides</b>			
Classes teòriques	37,5	1,5	7, 9, 10, 12
<b>Tipus: Supervisades</b>			
Tutories	37,5	1,5	3, 6
<b>Tipus: Autònomes</b>			
Cerca de documentació; tectura de textos; redacció de treballs; estudi	75	3	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

## Avaluació

1. ASSISTÈNCIA I PARTICIPACIÓ. L'assistència a classe és OBLIGATÒRIA. Les absències hauran de justificar-se degudament: 20 % de la nota final

2. TREBALL ESCRIT (50% de la nota final). Presentació d'un exercici escrit.

3. PRESENTACIÓ ORAL (30% de la nota final). Es fixarà una data per a l'exposició oral de treball. L'estudiant disposarà de 15 minuts per defensar del treball davant un tribunal constituït per dos professors del mòdul, entre els quals, el tutor.

El tutor emetrà la NOTA FINAL a partir de la valoració dels factors i barems indicats que intervenen en l'avaluació.

Per a qualificar com a "No avaluable" caldrà que la nota mínima del conjunt de l'avaluació sigui igual o inferior a 3,5.

Recuperació: Només es pot recuperar el treball escrit. La recuperació consistirà en la presentació d'un nou treball. La nota màxima de la recuperació serà un 5.

## Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació	20 per cent	0	0	3, 5, 6, 7
Presentació oral	30 per cent	0	0	1, 4, 5, 7, 9
Treball escrits	50 per cent	0	0	1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12

## Bibliografia

### BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Bartlett, Robert: *La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural, 950-1350*. PUV: Universitat de València - Universidad de Granada, 2003.

Bolòs, Jordi. "Els pobles de Catalunya a l'edat mitjana. Aportació a l'estudi de la morfogènesi dels llocs de poblament". Bolòs, J. - Busqueta, J. J. (eds.): *Territori i societat a l'Edat Mitjana. Història, Arqueologia, Documentació*. Vol. II, Universitat de Lleida, 1998, ps. 69-138.

Bresslau, *Manuale di diplomatica per la Germania e l'Italia*, Ministero Beni Att. Culturali, 1998.

*Catalunya Romànica*. 27 volums. Barcelona. Fundació Gran Enciclopèdia Catalana.

Eiroa, Jorge A. (ed.): *La conquista de al-Andalus en el siglo XIII*. Murcia: Universidad de Murcia, 2012.

Font Rius, José M.: *Cartas de población y franquicias de Cataluña*. Vol. I (dos toms), CSIC: Madrid - Barcelona, 1969; vol. II, CSIC: Barcelona, 1983.

Guinot, E. - Torró, J. (eds.): *Repartiments a la Corona d'Aragó (segles XII-XIII)*. PUUV, València, 2007.

Holden, P. & N. Purcell, N. (2000): *The Corrupting Sea. A Study of Mediterranean History*, Blackwell, 2000, Part Three: "Revolution and Catastrophe", Chap. VI-VII, p. 173-297. (Biblioteca d'Humanitats, 1a planta. 940(262)Hor)

Kirchner, Helena (ed.): *Por una arqueología agrària. Perspectivas de investigación sobre espacios de cultivo en sociedades medievales hispánicas*. Oxford: BAR International Series 2062, 2010.

López, E. & F. Retamero, 2017, Segregated Fields. Castilian and Morisco Peasants in Moclón (Málaga, Spain, Sixteenth Century), *International Journal of Historical Archaeology*, 21-3, 623-640.

Virgili, Antoni. "Ad detrimentum Yspanie". *La conquesta de Turtusa i la formació de la societat feudal (1148-1200)*. PUUV - Publicacions de la UAB, 2001.

Wolfe, Patrick, "Settler Colonialism and the Elimination of the Native", *Journal of Genocide Research*, 2006, 8 (4): 387-409